

BOTANICUM

KASVITIETEEN TIEDOTUSLEHTI • 11/2017 • 20.12.2017

Helsingin yliopiston Luonnontieteellisen keskuksen Luomuksen kasvitieteen yksikkö
sekä Viikin kasvibiologia

Vastaava päätoimittaja Marko Hyvärinen (@helsinki.fi), toimittaja Leena Helynranta (@helsinki.fi)

LUOMUS

LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO

Mikosta tuli tohtori

Luomuksen kasvitiimin intendentti **Mikko Piirainen** väitteli 13.12. revonhätäkasvien alaheimon Salicornioideae taksonomiasta (*Taxonomic and phylogenetic studies on Salicornioideae (Amaranthaceae)*). Tutkimuksessa esitetään euraasialaisten suolayrttien uusi luokittelu, joka pohjautuu DNA-tutkimukseen, morfologiaan ja maantieteeseen. Tilaisuus järjestettiin Kasvimuseon Nylander-salissa. Vastaväittäjänä oli FT Samuli Lehtonen Turun yliopistosta, ja kustoksena professori Jaakko Hyvönen. Parhaimmat onnittelet!

Suolayrtit (*Salicornia*) ovat yksivuotisia ehdottomia suolakokkasveja, joilla on möyheä ja nivelikäs varsi. Kuva M. Piirainen

Kuvat väitöstilaisuudesta Pertti Pehkonen

Vierailijoita

7.–24.1. **Viktorija Tarasova**, Petrozavodsk State University, Russia. Lichens of Karelia and Archangelsk region. Yhteyshenkilö Leena Mylly.

Uusia julkaisuja

- Liimatainen, K.**, Carteret, X., Dima, B., **Kytövuori, I.**, Bilaud, A., Reumaux, P., **Niskanen, T.**, Ammirati, J. F. & Bellanger, J.-M. 2017: *Cortinarius* section *Bicolores* and section *Saturnini* (Basidiomycota, Agaricales), a morphogenetic overview of European and North American species. — *Persoonia* 39: 175–200. <https://doi.org/10.3767/persoonia.2017.39.08>
- Lücking, R., Moncada, B., McCune, B., Farkas, E., Goffinet, B., Parker, D., Chaves, J.L., Lökös, L., Nelson, P.R., Spribille, T., **Stenroos, S.**, et al. 2017: *Pseudocyphellaria crocata* (Ascomycota: Lobariaceae) in the Americas is revealed to be thirteen species, and none of them is *P. crocata*. — *The Bryologist* 120(4): 441–500. <https://doi.org/10.1639/0007-2745-120.4.14>
- Piirainen, M.** 2017: Taxonomic and phylogenetic studies on Salicornioideae (Amaranthaceae). — 42 p. Doctoral dissertation (article-based), University of Helsinki.
- Pino-Bodas, R., **Ahti, T.** & **Stenroos, S.** 2017: Cladoniaceae of the Azores. — *Herzogia* 30(2): 445–462. <https://doi.org/10.13158/heia.30.2.2017.445>
- Pino-Bodas, R., Laakso, I. & **Stenroos, S.** 2017: Genetic variation and factors affecting the genetic structure of the lichenicolous fungus *Heterocephalacria bachmannii* (Filobasidiales, Basidiomycota). — *PLoS ONE* 12(12): e0189603. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0189603>
- Pino-Bodas, R., Zhurbenko, M. P. & **Stenroos, S.** 2017: Phylogenetic placement within Lecanoromycetes of lichenicolous fungi associated with *Cladonia* and some other genera. — *Persoonia* 39: 91–117. <https://doi.org/10.3767/persoonia.2017.39.05>
- Sennikov, A.N.** & Ghafoor, A. 2017: *Hieracium* L. — In: Ali, S.I. & Qaiser, M. (eds.), *Flora of Pakistan* 222: 246–258. Centre for Conservation, University of Karachi, Karachi.
- Uotila, P.** 2017: Fifty years of mapping the Balkan flora for Atlas Florae Europaeae. — *Botanica Serbica* 41(2): 163–175. [pdf verkossa.](#)

Esiintymisiä

- von Bonsdorff, T.**: *Kuuset luonnonsuojelun näkökulmasta*. Esitelmä, Dendrologian Seuran kuusiseminaari, Helsinki, Tieteiden talo, 1.12.
- von Bonsdorff, T.** & **Lahti, K.**: *Lajitietokeskuksen kuulumisia*. Esitelmä, Vanamon syystapahtuma: Töröstä hitutötteröön – tarkastelussa eliöiden suomenkieliset nimet, Helsinki, Tieteiden talo, 25.11.
- Kurtto, A.**: *Suomenkieliset kasvinnimet nykyajassa – haasteita kerrakseen*. Esitelmä, Vanamon syystapahtuma: Töröstä hitutötteröön – tarkastelussa eliöiden suomenkieliset nimet, Helsinki, Tieteiden talo, 25.11.
- Väre, H.**: *Cederbergistä Drakensbergiin – Etelä-Afrikan luontoa*. Esitelmä, Kasvitieteellisen puutarhan ystävät, syyskokous, Helsinki, Kasvimuseo, 9.11.
- Väre, H.**: *Kuusten (Picea) suku*. Esitelmä, Dendrologian Seuran kuusiseminaari, Helsinki, Tieteiden talo, 1.12.

Huomionosoitus

Emeritusprofessori **Teuvo Ahti** on kutsuttu [Indian Lichenological Society](#)n kunniajäseneksi.

Saatu apuraha

Luomuksen sieni- ja sammaltiimin tohtorikoulutettava **Annina Launis**, 4 500 € väitöskirjan loppuunsaattamisraha, Helsingin yliopiston YEB tutkijakoulu. Anninan väitöskirjatyö keskittyy lahopuilla kasvaviin rupijäkälisiin ja erityisesti tyynyjäkälisiin (*Micarea*).

Kuva: Helsingin yliopiston tutkimusportaali

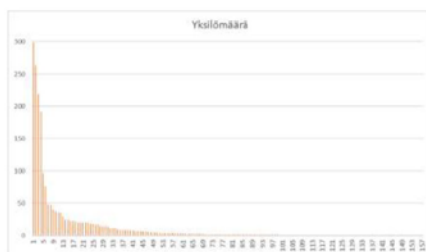

Kumpulän pistiäiskartoitus

Museomestari Juho Paukkunen kartoitti kesällä 2016 Kumpulän kasvitieteellisen puutarhan pistiäisiä. Hän piti 29.11. Luomuksen Aleksanteri-seminaarissa kartoituksesta esitelmän, ja tarkoitus on julkaista tuloksista myös artikkeli.

10 runsainta lajia (63 % kaikista pistiäisistä)

- 1) Tarhamehiläinen (*Apis mellifera*) 298 yks.
- 2) Pihamauriainen (*Lasius niger*) 263 yks.
- 3) Kontukimalainen (*Bombus terrestris*) 219 yks.
- 4) Mustamuurahainen (*Formica fusca*) 192 yks.
- 5) Hietavihermehiläinen (*Lasioglossum leucopus*) 97 yks.
- 6) Kivikkokimalainen (*Bombus lapidarius*) 76 yks.
- 7) Kartanokimalainen (*Bombus hypnorum*) 48 yks.
- 8) Metsäämpiainen (*Dolichovespula sylvestris*) 47 yks.
- 9) Piha-ampiainen (*Vespa vulgaris*) 40 yks.
- 10) *Ametastegia albipes* -lehtipistiäinen 38 yks.

Tarhamehiläinen

Pihamauriainen

Kontukimalainen

Hietavihermehiläinen

Huomionarvoiset lajit

Suomelle uusi laji

Macrophya ribis -lehtipistiäinen 2 yks.

Punaisen listan lajit

Pikkukietamehiläinen (*Lasioglossum nitidiusculum*) (CR) 5 yks.

Kanankaalimaamehiläinen (*Andrena minutula*) (VU) 36 yks.

Athalia liberta -lehtipistiäinen (VU) 7 yks.

Athalia lugens -lehtipistiäinen (VU) 4 yks.

Laastiseinämehiläinen (*Anthophora quadrimaculata*) (NT) 1 yks.

Pikkukievashukka (*Astata minor*) (NT) 1 yks.

Pistehietamehiläinen (*Lasioglossum punctatissimum*) (NT) 1 yks.

Hietikkoverhoilijamehiläinen (*Megachile lagopoda*) (NT) 1 yks.

Verivyömehiläinen (*Melitta haemorrhoidalis*) (NT) 20 yks.

Suomenripsiäishukka (*Spilomena vaikeilai*) (NT) 3 yks.

Muut huomionarvoiset lajit

Pitkäsiipikimalainen (*Bombus sporadicus*) 1 yks.

Nematus tataricus -lehtipistiäinen 2 yks.

Macrophya ribis

Pikkukietamehiläinen

Pitkäsiipikimalainen

Suomen Sieniseura

Kuukausikokous **tiistaina 16.1.** klo 18.00–20.00, eläinkouluttaja ja Nose Work -asiantuntija Erkkü Jussinheimo: Kuinka tiede auttaa kouluttamaan sienikoiran? Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki.

Tieteiden yö

Tieteiden yö on tieteen oma kaupunkitapahtuma Helsingin Kruununhaassa. Vuosittain tammikuussa järjestettävää tapahtumaa vietetään seuraavan kerran **torstaina 18.1.** Tieteiden yönä tiedettä tarjotaan monessa muodossa. Kirjava ohjelmanjärjestäjien joukko takaa sen, että illan ja yön aikana päästään nauttimaan niin mukaansa tempaavista luennoista kuin oivaltamisesta itse tekemällä. Tieteiden yönä tieteeseen tutustutaan myös näyttelyissä, kirjastoissa ja arkistoissa. Kaikkiin tapahtumiin on vapaa pääsy! Tieteiden yön toteutuksesta vastaa Tieteellisten seurain valtuuskunta. Tapahtumaa rahoittaa Koneen Säätiö. [Ohjelma](#).

Botanicum 1/2018 ilmestyy perjantaina 26.1. Aineisto toimittajalle 24.1. mennessä. Hyvää joulua!

Kaisaniemen kasvihuoneet loistavat joulukuun illassa. Kuva LH

